

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 250 Lei. — Șase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei. Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marți și Vineri

Prețul inserțiilor: un șir pe 4 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Vorbirea de deschidere

a sinodului arhiepiscopozan din 1924 a I. P. S. Săle Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru NICOLAE

Domnilor deputați!

Stăm sub impresia luminosului praznic al Învierii Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Sufletele noastre vibrează de solia care s'a desprins în Dumineca Învierii dela groapa goală și care ca un fulger răspândindu-se în toate părțile a fost repetită în decursul anilor, în decursul veacurilor de milioane de inimi credincioase. Cu solia aceasta Vă binevestez și eu de bun sosit la ședințele sinodului nostru din acest an, zicându-vă: *Hristos a înviat!*

Domnilor deputați!

Ieșiți din alegeri nouă, îndeplinite în întreaga noastră mitropolie, D-Voastre reprezentanți în acest sinod voința clerului și poporului arhiepiscopozan noastre de Alba-Iulia și Sibiu. Această voință, sprijinită pe un trecut vechi cât neamul însuși, se caracterizează printr-o nestrămutată și fiească alipire către sfânta noastră biserică și către așezămintele ei. Sânt convins că Domniile-Voastre veți fi interpreții superiori ai acestei voințe.

Venerabil Sinod!

Problemele ce avem să îndeplinim prin biserică, în acest stadiu de consolidare a neamului în statul nostru național, sânt multe și mari, și numai întinzându-ne toate silințele vom putea să le ducem la izbândă. Înainte de toate avem să continuăm opera principală, în serviciul căreia stăm, de a reface și înălța viața religioasă-morală a credincioșilor noștri, în mare parte zdruncinată prin război. În scopul acesta vom face uz de toate puterile divine așezate de Mântuitorul în sfânta biserică pentru a înviora credința, pentru a întări conștiințele morale, pentru a înălța idealele sociale și a ridica sufletele către culmile lor. Nu vom înceta de a pune în lucrare tot devotamentul preoțiilor noastre pentru îndeplinirea acestei sfinte misiuni pastorale în mijlocul poporului.

Pilda mare a îndeplinirii acestei misiuni ne-a strălucit dinaintea ochilor sufletești și cu ocazia serbărilor semicentenare de la moartea marelui ierarh al bisericii noastre mitropolitului Andrei Șaguna. Reprezentanți ai acestei arhiepiscopozane și ai celorlalte dieceze ale mitropoliei noastre, reprezentanți ai întregii noastre biserici ortodoxe din cuprinsul țării, ai clerului și poporului ei, în frunte cu marii ierarhi și cu înalții demnitari ai statului, înconjurând

glorioasa noastră Dinastie, strănși în jurul mormântului din Rășinari: am depus prinos de profundă admirație și recunoștință datorită Aceluia care în vremuri grele ne-a păstori și organizat biserică și prin această operă a sa ne-a ocrotit de atunci și până azi.

La câta timp după aceea ne-am îndreptat spre un al doilea mormânt, din frunza noastră parohie Avrig, unde și doarme somnul de veci un alt fiu al bisericii noastre, Marele Dascăl Gheorghe Lazăr. Ridicând din șirul credincioșilor noștri săteni, crescut cu sprijinul bisericii noastre ardelenne până la cele mai înalte școli ce le-a cercetat, el și-a început activitatea aici în Sibiu, la școala de pregătire a preoților noștri, dar și-a continuat-o, în cadre mai largi și cu succese cari ca niște raze binefăcătoare s'au resfrânt asupra întregului nostru popor, în capitala țării românești. Și lângă acest mormânt ne-am smerit inimile în rugăciuni către Dumnezeu care ni-a dat un atât de înflăcărat purtător al luminii și culturii.

Astfel am prăznuit amintirea acestor două mari personalități din trecutul mai apropiat al bisericii și neamului nostru, ca o făgăduință sărbătorească, că vom păstra moștenirea lor și de duhul lor ne vom inspira în lucrările de progres al bisericii și neamului nostru.

Venerabil Sinod!

Impresionați de prăznuirea acestor doi bărbați binemeritați, ne-am pătruns și mai mult de necesitatea răspândirii luminii și culturii în mijlocul poporului. Astfel am dat pe seama școlilor noastre confesionale tot ceea ce am fost în stare să dăm ca ajutor material și spiritual, și această jertfă am făcut-o în convingerea că statul nostru, mai ales în această primăvară a consolidării sale, are trebuință de sprijinul nostru. Imi exprim totodată nădejdea că prin bună înțelegere vom putea soluționa chestiunea școlilor confesionale cu înaltul guvern al țării, fiind convinși deopotrivă de trebuința cooperării tuturor factorilor neamului și ai țării pentru progresul cultural-național.

O deosebită atenție am dat problemei de a organiza tineretul nostru, ca să-l creștem în deprinderi și obiceiuri bune, în anii când acestea trebuiesc mai cu grijă statornicite în suflete. Domniile-Voastre veți binevoi a examina proiectul de statut pe care-l va prezenta Consistorul referitor la o bună organizare a tineretului.

Am mulțumirea a Vă vesti, că în anul trecut liceul nostru din Brad, înființat de marele ierarh Andrei cu concursul preoțiilor și a fruntașilor din Zarand, a fost completat la 8 clase și în Iulie trecut s'a

dat cel dintâi examen ee maturitate (baccalaureat), pe care, spre marea mea bucurie, l-am condus personal.

Venerabil Sinod!

Imi place să repet adevărul, că biserica progresează prin puterea apostolatului. Ținând seama de acest adevăr mi-am dat silința ca să ridicăm prin toate mijloacele cultura și să stimulăm râvna cea sfântă spre apostolat a preoțiilor noastre. Am impresia că această preoție se arată din ce în ce mai pătrunsă de misiunea ce are și își va «aprinde darul» (II Timotei 1, 6) pentru îndeplinirea ei.

În anul trecut preoțimea întregii noastre mitropolii a ținut, în Arad, un congres pentru misiunea internă. E primul de acest fel. S'au sfătuit preoții noștri cu multă pricepere timp de câteva zile asupra misiunii lor, asupra mijloacelor și metodelor de păstorie bună a turmei, asupra înțeleptei îndrumări morale și culturale a obștei credincioase. Eu binecuvintez aceste sfătuirii ale clerului nostru și rog pe bunul Dumnezeu să le binecuvinteze cu darul său și cu roade cât mai îmbelșugate.

În aceeași linie de preocupări pentru ridicarea culturală a preoțiilor noastre stă organizarea seminarului nostru în cadrele mai largi ale unei Academii teologice cu patru ani de studii. Consistorul nostru Vă va prezenta proiectele de regulamente necesare. Dela această reformă așteptăm cu drept cuvânt o ridicare a pregătirii științifice a preoțiilor, întărirea prestigiului cultural și moral al ei, îndeosebi însă o înviorare a celui devotament sacru și a spiritului de jertfă în care rezidă podoaba virtuților preoțești. Dacă venim cu această reformă tocmai în mijlocul crizei de preoți de astăzi, aceasta e dovadă, cât de dărză și nebiruită e încrederea noastră în valoarea unei pregătiri religioase-morale și științifice superioare a clerului nostru. Această pregătire, dacă nu merge înainte, cel puțin trebuie să țină pas cu dezvoltarea culturii generale a neamului nostru. Dar și altfel numai dând școalelor noastre teologice o organizație cât mai superioară, susținută printr-un corp didactic la înălțime, vom putea să atragem către preoție elementele cele bune ale școalelor secundare, și numai pe seama unui cler cult și cu râvnă vom putea să zmulgem guvernelor un ajutor mai efectiv pentru a-și asigura traiul.

Sânt convins că întreg clerul și poporul arhiepiscopozan noastre va aprecia cu bucurie acest pas spre progres, pe care-l datorăm vremii în care trăim, clerului și poporului nostru credincios. De aici în-

inte sânt larg deschise pentru toți fiii cei buniportile *Academiei teologice « Andrei »*.

Venerabil Sinod!

În legătură cu viața preoției noastre țin să constat o treptată întărire a factorilor susținători ai bune și indispensabile discipline canonice. Eu sub disciplină nu înțeleg intervenția autorității bisericești când se produc abateri dela legi, căci aceasta e manevra negativă a funcției disciplinare, ci sub disciplina clerului înțeleg ca fiecare slujitor al altarului în parte și cu toții împreună să fie pătrunși de aceeași principii în înțelegerea și îndeplinirea misiunii lor, să fie străbătuți de același duh în lumina cărui să conceapă problemele vieții religioase-morale și culturale, să fie însușiți de *un gând* și de *o voință* ca și când un singur suflet ar fi activ în toți. Fără de acest unic *front sufletesc* în sânul preoției nu poate exista disciplină și nici binefacerile ei pentru reciprocă sprijinire a fraților în munca și succesele lor, sub conducerea păstorilor din fruntea bisericii. Această disciplină e rezultatul unei tot mai îngrijite educații a preoților din *cura animarum* în contact cu idealul evangheliei și cu realitățile vieții pastorale.

Venerabil Sinod!

Despre desfășurarea vieții noastre bisericesti, școlare și epitropești veți lua cunoștință mai amănunțit din rapoartele Consistorului nostru. Sânt convins că din sfaturile noastre vor rezulta decizii cari pătrunzând în conștiința clerului și poporului vor duce așezămintele noastre bisericesti cu un pas înainte; sânt convins să duhul frației și al bune înțelegeri Vă va călăuzi în lucrările ce avem de îndeplinit. Mulțumindu-Vă că Vați prezentat în număr atât de mare și implorând și de la acest loc binecuvântarea lui Dumnezeu asupra lucrărilor noastre, declar sesiunea ordinară a sinodului arhiepiscopesc din anul 1924 *deschisă*.

DELA SINODUL ARHIEPESCOPIESC. Alergile deputaților din cler și mireni în arhiepiscopescă noastră, au decurs — după cum s'a putut constata cu prilejul întrunirii sinodului de acum — în ordinea cea mai desăvârșită și fără nici un fel de ingerință străină de biserică. Protestele 2-3 câte au intrat, s'a făcut nu din ingerințe „politice”, ci numai din unele defecte de formă; — acestea le spunem și ca răspuns unor confrăți, cari au afirmat că la alegerile din arhiepiscopescă s'ar fi făcut asemenea ingerințe.

Partidul naționalist al poporului este numele noului partid format din fuziunea partidului naționalist-democrat al dlui Iorga, cu partidul poporului de sub șefia dlui Argeloiu. La întrunirea din 8 I. c. a membrilor comitetului executiv, dl. I. Iorga a declarat următoarele:

« În ultima întrunire pe care am avut-o la Craiova cu prietenii noștri am întins o mână tuturor acelor oameni politici cari voiesc și pot să facă bine țării lor. Chemarea mea a fost ascultată numai de gruparea politică din partidul poporului care a urmat, după ruptură, pe dl. Argeloiu. Azi când ne legăm pentru totdeauna cu acela cari au înțeles crezul nostru, repet ceea ce-am spus totdeauna: pentru a face bine țării mele mă unesc și lupt cot la cot cu ori și cine, în afară de proști, de nebuni și de trădători. Mai sânt în această țară oameni politici, cu cari am putea să colaborăm. Aceștia, dintr-o neînțeleasă nehotărâre, din mâna la spate. Eu le-am întins-o pe-a mea, dar nu sânt dispus a o ține prea mult în aer, căci s'ar putea crede că am ajuns să cerșesc prietenii celor cari nu voiesc să-mi fie prieteni. Cei nehotărâți să se hotărâască cât mai este vreme. S'ar putea ca într-o zi hotărârea lor să nu ne mai fie de nici un folos ».

Sinodul arhiepiscopesc

Serviciul divin

Duminea trecută la ora 9 I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru *Nicolae* a fost condus de preoimea celebrantă, protoierei: M. Voileanu, Dr. I. Stroia, I. Căndea, N. Borzea, I. Hamze, Dr. A. Crăciunescu, Ilie Beleuță, diaconii V. Bucur și T. Moga, precedați de corul seminarial, dela reședința sa în catedrală, unde I. P. S. Sa a celebrat cu deosebită solemnitate sf. liturgie.

La priceasnă pâr. asesor Tr. Scorobeș a ținut o frumoasă predică espunând scena sfântă a convertirii la Hristos a apostolului Toma în fața credincioșilor. Atitudinea scepticilor, raționalistilor, pesimiștilor. Eul nostru supranatural în raport cu viața divină. Veacul al 19-lea, bătut de scepticism. Specializarea excesivă în științe. Biserica pe panta laicizării. Reacțiunea sănătoasă. Biserica e organizația permanentă de convertire la Hristos și frontal credincioșilor. Să consacram ce e mai bun din darurile cu care ne-a înzestrat Dumnezeu spre a-i cunoaște planurile sale pentru ziua de azi și să-l rugăm a ne întrebuiște unele spre salvarea lor.

După terminarea sf. liturghii s'a oficiat chemarea Duhului sfânt. I. P. S. Sa a dat apoi deputaților sinodali și numerosului public, care a asistat la serviciul divin, anafora.

Răspunsurile liturgice le-a dat corul mixt al catedralei, condus de prof. C. Popa.

După terminarea serviciului divin I. P. S. Sa a fost condus la reședința sa cu aceeași ceremonie cu care a fost adus.

Sedința de deschidere

Sedința de deschidere a sinodului arhiepiscopesc s'a ținut în biserică catedrală, la jumătate oră după terminarea serviciului divin, unde I. P. S. Sa a fost invitat prin o deputațiune constituită din d-nii: Ioachim Munteanu, Iosif Iancu și Dr. N. Vecerde.

Urmând invitații I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul *Nicolae* vine în catedrală și ocupând locul prezidial, la masa postată înaintea sf. altar, deschide sinodul prin vorbirea ce o publicăm în fruntea numărului de față.

Vorbirea I. P. S. Sa a fost ascultată cu mare atențiune de deputații sinodali, iar la fine acoperită cu aclamații de « Să trăiască ».

I. P. S. Sa numește apoi notari interimari pe următorii deputați: Din cler: Dr. George Proca, Constantin Moldovan. Din mireni: Nicolae Colan, Dr. Oct. Filipescu, Ioan Moșoiu și Dr. I. Popa.

Se prezintă raportul Consistorului arhiepiscopesc din 20 Aprilie 1924 Nr. 4473, prin care se înaintază actele electorale ale deputaților la sinodul arhiepiscopesc pe noul period de 3 ani: 1924-1925, 1926, împreună cu protestele intrate contra alegerilor.

Notarul Dr. G. Proca citește apelul nominal și se constată că sânt prezenți 44 deputați.

Prezidentul constată că sinodul e capabil de muncă, dispunând de voturile reglementare.

Deputații sinodali se împart în 4 secțiuni în scopul de a face verificările și anume astfel că deputații din cercurile electorale I-V, vor verifica pe deputații din cercurile din VI-X, aceștia pe deputații din XI-XV, aceștia pe deputații XVI-XX, și aceștia pe deputații din cercurile electorale I-V.

Ordinea de zi pentru sedința de deschidere fiind exhaustivă, prezidentul declară sedința de încheiată și anunță sedința proximală pe Luni 5 Mai n. la 9 ore dimineața în sala cea mare a Prefecturii județene.

După sedința d-nii deputați sinodali s'au prezentat în corpore în salonul de recepțiuni al rezidenței mitropolitane. În numele membrilor sinodali dl. deputat *Ioan de Preda* a adresat I. P. S. Sa următoarele:

Înalt Prea Sfințite Domnule Arhiepiscop și Mitropolit!

Sinodul Arhiepiscopesc ortodox românesc de Alba-Iulia și Sibiu, întrunit azi aici în sesiune ordinară, își ține de sfântă și plăcută datorință să se prezinte înaintea Înalt Prea Sfinției Voastre, — să vă aducă omagiul său de stimă și venerațiune și să exprime în numele înaltei noastre biserici, mulțumita și recunoștința sa, pentru excelențele serviciilor ce le-ați adus pe altarul ei și al națiunii întregi.

Înalt Prea Sfințite! Cu ziua de azi înfrâng într'un ciclu nou de sinoade bisericesti cuvine-se — așa credem — să căutăm a ne procura o orientare sigură, pentru procederea noastră în viitor.

Aceasta — așa credem — ne vom putea o procura mai sigur, făcând o privire în trecutul bisericii noastre, care este oglinda viitorului.

Trecutul acesta după cum se știe a fost foarte trist și dureros, fiind biserica noastră numai suferită și neabătută în seamă, în patria sa.

Abia la anul 1848 a început a se mai îmbunătăți și soarta bisericii noastre. Ea a fost receptată în șirul celorlalte biserici și investită cu aceleași drepturi de care se bucurau și celelalte confesiuni. Dar ea nu s'a putut bucura atunci de favorurile ce i s'au acordat. Pentru că a urmat apoi — cum se știe — revoluțiunea și apoi absolutismul, care n'au fost princiopioase pentru dezvoltarea instituțiilor culturale.

Abea cu 20 de ani mai târziu, cu introducerea constituției în biserica noastră, ea sub conducerea Marelui Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și a urmașilor săi a luat un avânt neașteptat.

Dar șirul luptelor încă tot nu s'a încheiat, — având la lupta biserica și mai departe pentru asigurarea autonomiei bisericii și școalelor noastre confesionale, pentru stabilirea raportului de drept între biserică și stat, și altele.

Void acum să ne câștigăm o călăuză sigură pentru procederea ulterioară, ne punem întrebarea: Oare care sânt acele împrejurări și momente, cărora are biserica noastră să mulțamească, enormele progrese ce a realizat?

Răspunsul la această întrebare așa credem nu poate fi altul decât că: biserica noastră are să mulțamească progresul său mai întâi printr-o creșterea și darului celui de sus; — mai departe apoi bune înțelegeri și armonii dintre fii bisericii ei între sine de o parte, și între ei și capii bisericii de altă parte. În fine și mai ales bune și înțelepte conduceri din partea capilor bisericești.

Acești împrejurări și momente trebuie deci să încredințăm și în viitor soarta bisericii noastre.

Armonia și buna înțelegere între credincioșii bisericii și capii ei există și azi neconturbată. I. P. S. Sa, deși nu de lung timp pus de pronia cerească în fruntea bisericii, al dat deja dovezi de o excelentă capacitate de conducere și ocărmuire. — Deaceia cu deplină încredere încredințăm soarta bisericii, înțelepte conduceri a I. P. S. Voastre și rugăm cerul să vă lungască firul vieții spre a putea îndeplini înalta misiune ce Vi s'a încredințat.

Să trăiască I. P. S. Sa Domnul arhiepiscop și mitropolit!

I. P. S. Sa vădit mișcat mulțumește într'un discurs mai lung, pe care îl resumăm în următoarele:

Preaslăviți Domni și Frați,

Vă mulțumesc din toată inima pentru încrederea pe care mi-o arătați și cu această ocaziune și Vă asigur că o prețuesc foarte mult și îmi va servi ca rază puternică pentru îndeplinirea misiunii grele de păstor al bisericii.

Ați accentuat, dle deputat, importanța tradiției în desfășurarea viitoare a vieții bisericești. Un principiu luminos a rămas dela înaintașii noștri, precum ați accentuat, principiul autonomiei bisericii în sensul moral că vrem să ne păstrăm noi răspunderea pentru ceea ce trebuie să fie biserica. În urma acestei răspunderi pe care o avem și față de tradiția trecutului și înaintea lui Dumnezeu și a viitorului ce ne așteaptă, noi oamenii prezentului sântem convinși că numai o biserică autonomă poate să ducă cuvântul mântuirii oamenilor și poate să aducă evirile ce se așteaptă dela ea, ca dela o biserică conștientă de misiunea ei; și să ferească Dumnezeu această țară ca biserica ei vreodată să fie lipsită de conștiința acestei răspunderi ce o are înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Așa interpretăm noi autonomia. Tot dela înaintași ne-a rămas luminosul principiu de colaborare a tuturor elementelor; dar în sinul bisericii noi n'am avut lupte de clericalism și nu avem și nu vrem să avem, o spun eu primul slujitor al sfântului altar. Noi, slujitorii altarului, vrem să rămănem factorii cari se identifice cu interesele superioare ale poporului pentru care trăim și binele cărui vrem să-l slujim. De aceea prețuesc atât de mult colaborarea și munca acestui al doilea factor constitutiv, care e poporul, și îndeosebi intelectualii săi. Astfel

stând ca în tot trecutul nostru, mână la mână, sânt sigur că vom putea să soluționăm problemele pe cari ni le-a încredințat Dumnezeu în situația de azi, în care se găsește poporul nostru.

Vă mulțumesc încă o dată, dle deputat, pentru cuvintele de încredere ce mi le-ați tălmăcit; dați-mi voi ca să vă mulțumesc și personal. Dvoastre pentru aceste cuvinte, fiindcă Dvoastre, uitându-mă la toți cei dimprejur, vă văd reprezentanții generației care ne-a lăsat principiile, pe care le-am înfățișat acum. Noi cei ceva mai tineri, ne bucurăm când vedem reprezentanții generației care ne-a precedat, în mijlocul nostru cu înțelegerea și statul lor luminos. Dumnezeu să vă vină încă întru mulți ani! Și Dvoastră, dlor deputați, Dumnezeu să vă ajute, ca înșuleții de dragostea ce V-a caracterizat pentru biserică și neam să putem duce tradiția bună păstrată în această biserică, s'o desvolăm, și curată și întreagă s'o lăsam acelor care ne vor urma. (Nouă urări de «Să trăiască» la adresa I. P. S. Sale).

După aceea I. P. S. Sa a reținut la ospitală sa masă o parte însemnată din deputați.

Sedința a doua.

S'a ținut în 22 April (5 Mai) 1924 la ora 9 a. m.

Prezident: Arhiepiscopul Dr. Nicolae Bălan.
Notar: Dr. Ioan Popa.

Notarul Dr. George Proca citește protocolul sedinței prime, care se autentică. Urmează rapoartele secțiunilor încredințate cu verificarea deputaților sinodali. În numele secțiunii prime la propunerea raportului Dr. Nicolae Schiau se verifică toți deputații din cercurile: Deva, Hațeg, Hunedoara, Ilia. În cercul Orăștie se verifică deputatul din cler, precum și alegerea deputatului mirean Aron Demian. Cu privire la al doilea membru mirean din cercul Orăștiei, care a întrunit majoritatea voturilor, Dr. A. Viad, care a condus scrutinul în calitate de comisar consistorial, declarând că renunță la mandat, — actele se predau comisiei verificatoare.

În numele secțiunii a II la propunerea raportului Dr. Cornel Popescu se verifică toți deputații sinodali din cler și mireni aleși în cercurile electorale XI—XV.

În numele secțiunii a III la propunerea raportului Dr. Aurel Crăciunescu se verifică deputații din cler și mireni aleși în cercul Agnita, și în cercul Avrighi. Deputații mireni aleși în cercul Brașov se verifică, iar alegerea din cler a deputatului Dr. Nicolae Stinghe fiind atacată prin protest se dă comisiei verificatoare. În cercul Bran se verifică alegerea deputatului din cler precum și alegerea deputatului mirean Ioan Ioniță. Alegerea deputatului mirean Ioan Moșoiu fiind atacată prin protest se predă comisiei verificatoare. Alegerea din cler din cercul Făgăraș se verifică, iar alegerile deputaților mireni fiind atacate prin protest, se predau comisiei verificatoare.

În fine în numele secțiunii a IV la propunerea raportului Dr. Ioan Ciurea se verifică deputații din cler și mireni aleși în cercurile I—IV. Alegerea din cler din cercul V Blaj a lui Eugen Todoran fiind defectuoasă se predă comisiei verificatoare. Alegerea deputatului mirean Anastase Boiu din acest cerc se verifică, iar asupra alegerii de al doilea deputat în acest cerc fiindcă alesul deputat Victor Fincu a răpăsat în răstimp, actul a rămas fără obiect. Constatându-se de verificate mandatele celor 53 deputați:

Prezidiul declară Sinodul capabil de a aduce concluze valide.

Urmând a se face alegerea comisiei, pentru a se face combinații necesare ședința se suspendă pe timp de 10 minute.

După redeschiderea deputatul Dr. Gheorghe Proca propune și sinodul alege biroul și comisiunile în următorul mod:

În birou: cler: Dr. Gheorghe Proca, Constantin Moldovan; mireni: Nicolae Colan, Dr. Oct. Filipescu, Ioan Moșoiu, Dr. I. Jantea, dintre cari președintele conform §-lui 5 din Regulamentul afacerilor interne, numește notar general pe deputatul Dr. Gh. Proca;

Comisia verificatoare: cler: Ioan Hamsea, Valeriu Goron, Dr. C. Popescu; mireni: Dr. G. Măcelariu, Dr. I. Ioanoviciu, Dr. Ioachim Ciurea, Dr. C. Glava, I. Prescurea, Dr. I. Popa;

Comisia organizatoare: din cler: M. Voileanu, S. Medeianu, Ioachim Muntean, mireni: Ioan de Preda, Dr. L. Borcea, Dr. Nicolae Comșa, Oct. Goga, Petru Draghiș, Dr. Nicolae Vecerde;

Comisia bisericească: din cler: A. Pecurariu, Dr. A. Crăciunescu, Dr. N. Stinghe, mireni: Iosif Iancu, Dr. I. Marghita, Dr. V. Olariu, Dr. Schiau, Dr. Grig. Păltineanu, Dr. A. Moga;

Comisia școlară: din cler: Dr. I. Stroia, A. Luda, Eug. Todoran, mireni: Dr. I. Bunea, Pompiliu Dan, A. Demian, G. Popa Liseanu, V. Păcală, V. Stanciu;

Comisia financiară: din cler: N. Borcea, I. Căndea, P. Piso, mireni: A. Boiu, Dumitru Comșa, N. Macrea, I. Ioniță, A. Pavlovici, Dr. D. Roman;

Comisia petiționară: din cler: I. Muntean, D. Secăres, mireni: I. Ghișe, Dr. G. Dănilă, Constantin Radovici.

Sedința a III-a

ținută la 23 April (6 Mai) 1924

Președinte: Dr. Nicolae Bălan, arhiepiscop și mitropolit. Notar: Constantin Moldovan.

Ședința se deschide la ora 5 p. m. Se citește protocolul sedinței a II-a din 22 April v. 1924. Se autentică.

Se prezintă actul consistorial Nr. 4168 referitor la ridicarea institutului nostru teologic la rangul de *Academie teologică*. Se predă comisiei bisericești.

Se prezintă cererea profesorului pensionat D. Comșa pentru majorarea pensiei. Se predă comisiei organizatoare.

Deputatul Ioachim Munteanu face propuneri cu privire la simplificarea procedurii alegerii deputaților sinodali. Se predă comisiei organizatoare.

Urmează la ordinea zilei comisiunea verificatoare.

Referentul acestora Dr. C. Glava raportează despre actul alegerii de deputat din cler cercul V Blaj, unde a fost proclamat de deputat Eugen Todoran, profesor. Alegerea a fost dificilă din partea secției IV și de comisie din motivul că candidatul proclamat de ales este înrudit cu comisarul consistorial Nicolae Todoran, care a prezidat alegerea, fiind acesta tatăl candidatului, precum și din motivul, că deși n'a întrunit nici un candidat majoritatea absolută a voturilor date, totuși s'a tras soartă, nefinându-se seamă de dispozițiunea § 22 din Regulament, conform căreia trebuia să se facă a doua alegere. Sinodul în conformitate cu propunerea comisiei decide anularea mandatului și ordonarea unei noi alegeri.

Aceeași comisie, prin același referent raportează despre actul electoral al deputatului Ioan Moșoiu ales în cercul electoral Bran; împotriva acestei alegeri a intrat protest pe motivul că s'au comis ingerințe asupra alegătorilor. La propunerea comisiei, care a constatat că protestul nu are nici o bază, sinodul decide verificarea mandatului deputatului mirean Ioan Moșoiu în cercul Bran.

Aceeași comisie, prin același referent, raportează despre actul electoral asupra alegerii deputatului al doilea mirean din cercul Orăștie. Constatând comisiunea că din 4 candidați majoritatea voturilor au întrunit-o dnl Aron Demian și Dr. Aurel Vlad, care a fost și comisarul consistorial și care în decursul scrutinului a declarat că și în cazul decă a întruni majoritatea, renunță la mandat, fără ca împreună cu colegii să declare de ales deputat pe dl Ioan Bratu, care după dl Dr. Aurel Vlad a întrunit cele mai multe voturi, Comisiunea propune: proclamarea de al doilea deputat sinodal mirean în cercul Orăștie pe dl Ioan Bratu, ca unul care a întrunit cel mai mare număr de voturi după candidatul Dr. Aurel Vlad.

Deputatul Dr. Lucian Borgia face contrapropunerea de a se anula alegerea mireană din cercul VI Orăștie în ce privește al doilea mandat, pentru că majoritatea voturilor a întrunit o dl Dr. Aurel Vlad și dispunerea unei noi alegeri.

După o discuție lungă la care iau parte deputații Pompiliu Piso, Dr. N. Comșa, P. Dan și Ioan de Preda, punându-se la vot contra propunerea dep. Dr. L. Borgia se primește cu majoritate de voturi și sinodul decide a se face alegere nouă pentru un deputat mirean în cercul al VI-lea Orăștie.

FOIȘOARA

O carte nouă

Dr. O. Ghibu: *Catolicismul unguresc în Transilvania* (Urmare)

Activitatea actuală a ordinilor călugărești

În pct XII autorul se ocupă cu situația ordinilor călugărești sub dominațiunea românească și arată că situațiunea lor dela unirea Ardealului cu vechiul Regat nu s'a schimbat întru nimic. Ele au rămas în aceleași legături cu Ungaria, și-au păstrat nealterate privilegiile și bunurile, și și-au continuat activitatea după legile din fosta Ungarie; ear în ceea ce privește atitudinea statului român față de aceste ordine călugărești, nu numai că a fost mai tolerantă decât a țărilor catolice din Apus, dar a fost chiar lipsită de orice normă.

Ordinile catolice din Ardeal caută și astăzi să stea nu numai în serviciul catolicilor, ci și în serviciul maghiarizării.

Soluțiunile

În ce privește operațiunea, căreia cu o necesitate stridentă trebuie să i se supune ordinile călugărești, nu este nevoie să fim cătuși de puțin barbari. Pentru a ajunge la o stare nor-

mală în ce privește aceste ordine, nu e nevoie de nici un resentiment față de catolicism, ci e nevoie numai să facem ceea ce au făcut față de ele statele catolice.

Astfel în ce privește școalele ordinilor călugărești, Cehoslovacia a rezolvit încă de acum câțiva ani problema așa, că a statificat toate școalele susținute de acestea. În Franța și în Italia nu există peste tot școale cu caracter de publicitate susținute de ordine călugărești, ci numai școale particulare. Singura țară în care ordinele de călugări reclamă dreptul de a susține școale, este România. Activitatea lor pe teren școlar însă nu ne poate îndemna cătuși de puțin de a fi noi, *stat ortodox*, mai generosi față de ordinele călugărești, decât înseși statele catolice.

Dar nu numai în ce privește școalele, trebuie să urmărim exemplul statelor catolice, ci și în ce privește mănăstirile. În Franța și în Italia statul a luat pe seama sa mănăstirile depopulate sau pe acelea de care el a avut nevoie pentru scopurile sale. La Roma, la Neapole și în multe de alte orașe, statul a secularizat mănăstirile, prefăcându-le în universități de stat. Se știe, că regele Italiei n'a sovăit să ia, la 1870, pentru sine ca reședință chiar palatul Quirinal în care locuia Papa, pe care l-a mutat în Vatican. O

mulțime de mănăstiri au fost prefăcute în spitale, școale etc. conform trebuinței statului, care este al tuturor cetățenilor. La fel s'a procedat și cu bisericile. În Italia se văd biserici prefăcute în magazine, în Elveția, la Bâle, biserica călugărilor «desculți» a fost transformată de stat într-un splendid muzeu istoric și etnografic ș. a.

Și să nu uităm că aceste mănăstiri și biserici au fost făcute de călugări și credincioși, nu de stat, ca la noi.

Orașele Transilvaniei, în cari acum 200 de ani, nu se mai găsea aproape nici un catolic, au fost înzestrate prin munificența Habsburgilor cu o mulțime de mănăstiri și biserici, cari azi nu mai corespund pe alocurea nici unei necesități simțite. Ele stau aproape goale, cu câțiva călugări cari duc viață fără griji, în vreme ce fel de fel de probleme sociale culturale și de stat, nu pot fi servite.

Statul român este în dreptul său să dispună după cum află de bine în chestiunea bunurilor ordinilor călugărești catolice.

În consecință, regele, respective legislația țării, au dreptul și datorința de a reglementa situația în acest punct așa cum o cer interesele actuale și viitoare ale țării, ear nu cum o pretinde o tagmă de privilegii a unui trecut mai mult decât vitreg cu noi.

Această comisiune prin același referent raportează despre actul electoral al deputatului din cler Dr. N. Stînghe ales în cercul Brașov. În contra acestei alegeri s'a înaintat protest din motivul, că în protocolul de alegere nu sînt înduși alegătorii prezenți sau cel puțin votanții, ci se spune că au votat 18 alegători, iar pe listele de votare nu e scris numele întreg al candidatului.

Comisiunea propune a nu se valida mandatul, ci a se dispune alegere nouă.

Deputatul A. Crăciunescu face contra propunerea în sensul că mandatul deputatului din cler Dr. N. Stînghe, să se valideze, iar pentru gresala de formă comisă de comisiunea consistorială încredințată cu conducerea actului alegerii Veni. Consistor să-l tragă la răspundere în forma ce va afla de bine. Pusă la vot contrapropunerea deputatului A. Crăciunescu, Sinodul o primește și astfel se validează alegerea deputatului din cler Dr. N. Stînghe în cercul Brașov.

La ordinea zilei urmează comisiunea organizatoare.

Referentul acesteia Dr. N. Vecerdea citește raportul consistorial din ședința plenară dela 1 Aprilie 1924 Nr. 4064 Plen.

Sinodul ia raportul spre știre, îl acceptă de bază pentru dezbateri specială.

Întrînd în dezbateri specială a punctului I. «Festivitățile din Rășinari la 50 de ani dela moartea marelui mitropolit Andrei», Sinodul arhiepiscopar ia act cu multă satisfacție de succesul strălucit cu care a fost comemorată la 28 și 29 Iunie st. v. 1923 în Sibiu și Rășinari a 50-a aniversare dela moartea marelui nostru arhiepiscop și mitropolit Andrei printr'un considerabil șir de acte festive.

Exprimându-și această satisfacție, sinodul arhiepiscopar face totodată și constatarea că prin participarea M. S. Regelui și a M. S. Reginei împreună cu aproape întreaga noastră Dinastie glorioasă; prin participarea I. P. S. Sale mitropolitului Primat Miron, însoțit de reprezentanții celorlalte mitropolii; a întregului guvern al țării și a celorlalți factori ai autorităților care au asistat reprezentând întreaga viață publică: genialul arhiepiscop și mitropolit al Românilor ortodocși a fost recunoscut și consacrat în mod oficial de un mare bărbat al întregului neam românesc care, unit și întregit într-o Românie-mare, constituie suveranul Stat Român de azi.

Punctul II din raportul consistorial referitor la «aniversarea de 100 de ani dela moartea Marelui Dascăl Gheorghe Lazăr», Sinodul arhiepiscopar îl ia spre știre cu deplină mulțumire constatînd că festivitățile aranjate în Sibiu Sămbătă la 29 Septembrie st. n. și în Avrig Duminică la 30 Septembrie st. n. 1923, pentru comemorarea aniversării centenare dela moartea marelui dascăl Gh. Lazăr, au fost tot așa de mărețe și strălucite ca și celele din Iunie 1923.

Punctul III referitor la «personalul din centru»: Se ia spre știre cu adaosul că sinodul

arhiepiscopar exprimă și cu acest prilej sincere mulțumiri P. S. Sale Pr. Lucian Țițeanu pentru multe și bunele servicii ce le-a făcut Arhiepiscopiei și Mitropoliei noastre, dorindu-și tot binele și deplină sănătate, pentru ca să poată face tot asemenea și mai mari servicii episcopiei de Roman, la a cărei conducere a fost chemat.

Punctele referitoare la alegerile congresuale, sinodale arhiepiscopare, reconstruirea corporațiilor bisericești în parohii, protopopiate, și referitor la ședințele consistoriale, se iau spre știre remarcându-se mișcarea mai vie care s'a manifestat în sinodele protopopiești, promițînd o activitate mai intensă și rezultate mai pozitive.

La ordinea zilei urmează comisiunea bisericească, care prin referentul ei Dr. Aurel Crăciunescu citește raportul senatului bisericesc din 2/IV 1924 Nr. 3946.

Fiind timpul înaintat I. P. S. Sa ridică ședința la ora 7 p. m. anunțînd ședința pe Miercuri în 24 Aprilie ora 9 a. c. avînd a urma la ordinea zilei pertractarea raportului senatului bisericesc.

Ședința a IV-a

ținută la 24 Aprilie (6 Mai) 1924 la ora 9 a. m.

Președinte: Dr. Nicolae Bălan, arhiepiscop și mitropolit. Notar: N. Colan.

Se citește protocolul ședinței a III-a dela 23 April. Se autenticează.

La ordinea zilei urmează raportul comisiunii bisericești asupra raportului Consistoriului arhiepiscopar ca senat bisericesc din 2 April 1924, care s'a citit întreg în ședința a III-a din 23 April 1924.

Referentul acesteia Dr. A. Crăciunescu propune și sinodul ia raportul, în general, cu aprobare la cunoștință, și se primește ca bază la dezbateri specială.

Punctul I referitor la biserica dominantă sinodul îl ia cu aprobare la cunoștință exprimînd «și totodată, pe lângă plăcerea și bucuria ce a avut-o fiecare membru al sinodului cînd a citit discursul magistral al I. P. S. Sale ținut în Senat. Sinodul exprimă recunoștința și mulțumita sa cea mai sinceră pentru deamna apărare și reprezentare a intereselor sf. noastre biserici în cel mai înalt areoag al patriei noastre.

Punctul II și III referitor la vizitațiunile canonice, sfinții de biserici, școli și alte momente, la propunerea comisiunii sinodul le ia cu aprobare la cunoștință dorind I. P. S. Sale ca să poată lucra în această formă ideea începută, încă decenii întregi, deplin sănătos, în zile îndelungate drept îndreptînd cuvîntul adevărului, în special sinodul relevă faptele, zelul și dragostea extraordinară ce o are ca păstor pentru turma sa, extinzîndu-și interesul său părintesc asupra tuturor momentelor vieții obștești a credincioșilor și a clerului învățînd cu cuvîntul și cu fapta, în special prin darurile duse la Lipeni și Livezeni.

Impresia ce a rămas în sufletele credincioșilor noștri în urma vizitației canonice a I. P. S. Sale, va rămănea multă vreme în inima celor ce au avut fericirea să-l aibă în mijlocul lor pe înaltul ierarh și să-l asculte înțeleptele lui povești și pînțeleștile lui îndrumări.

Sinodul relevă în special momentul înălțător pentru întreg ținutul Bradului, pe care I. P. S. Sa l-a procurat prin prezența și conducerea Sa la cel dintîi examen de maturitate la liceul confesional din Brad.

Pe lângă sincerile mulțumiri pe cari le exprimă față de I. P. S. Sa pentru întreaga activitate arhierescă desfășurată în cadre atât de mari și frumoase, își exprimă sincera bucurie că i-a fost dat să sfințească cu fastul cuvenit și peatra fundamentală a catedralei ortodoxe din Cluj, centrul reînălțării episcopiei a Vadului, Felaclui și Clujului, care până ieri alături a fost cel valutar neamului românesc.

Punctul referitor la misiunea internă, Sinodul îl ia cu aprobare la cunoștință, relevînd în special că exemplul adevărat pentru activitatea misionară internă a dat-o însuși I. P. S. Sa prin neostenita activitate ce a desvolat ținînd conferințe în centrul arhiepiscopar, insistînd pentru convocarea congresului misionar din partea Asociației clerului și recrutînd pentru probleme religioase bărbăți religioși-morali și cu dragoste pentru opera misiunii interne. În scopul unui rezultat cât mai frumos și sistematic, sinodul invită consistorul să afle mijloacele și modalitățile cele mai corăpunzătoare, ca toți școlarii și elevii ortodocși dela toate școlile, să poată avea cărți de rugăciune, iar adulții și ceilalți credincioși Biblia, în special Testamentul nou, care este comoară nesecată de înălțătură, un izvor de apă vie pentru sufletele însetate după ceva mai înalt și sfînt chiar și a clasei intelectuale românești.

Cu privire la cărțile de rugăciune, I. P. S. Sa, arată că elevii și până acum au avut posibilitatea de a-și procura, avînd mai multe cărți de rugăciuni aprobate de autoritatea noastră bisericească.

Este tipărit și Testamentul Nou, precum și părți alese din Testamentul Vechiu și Nou, cari se pot procura pe prețuri foarte moderate dela librăria noastră. Cînd de cînd va publica Consistorul o carte de rugăciuni pentru bolnavi, spre a aduce cuvîntul de mîngiere prin spitale, pentru că omul bolnav este mai accesibil pentru rugăcini evlavioase și meditațiuni religioase.

Sinodul invită consistorul să precum s'a făcut în Sibiu să dispună să se facă și în celelalte orașe, conferințe religioase în Duminicile din postul Crăciunului și al Paștilor, pentru ucenici și servitorime.

Sinodul aprobă îngrijirea deosebită ce se dă din partea Consistoriului păstoririi sufletești a garizonelor militare, a orfelinatelor, a difidelor spitale, și a penitenciarelor. Avînd însă în vedere că în multe din aceste instituții se

Astfel, statul român, care la 1863 a secularizat averile mănăstirilor grecești, care deveniseră o primejdie formidabilă pentru existența poporului nostru, este obligat de a pune acum elementul românesc în posesiunea unei părți a situației publice deținute până aci numai de catolici apuseși și anume astfel, că dintre mănăstirile catolice din Transilvania cari vor fi predate altor destinațiuni, decât cea actuală, câteva să fie rezervate pentru monahii români ortodocși, cari să fie puși și ei în situația de a fi pentru poporul nostru ceea ce călugării catolici au fost pentru cei de o credință cu ei.

(Urmează)

„Cu nici un preț!“ Papa a primit zilele aceste o delegație 300 pelerini unguri, salutîndu-i în limba germană cu următoarele cuvinte: «De oarece conducătorul vostru (Vangha) a spus că scumpa noastră Ungarie a fost adănc și dureros lovită, vă salut cu o cordialitate cu atât mai sinceră și vă dau binecuvîntarea mea apostolică».

Ear I. P. Sfințitul dela Blaj a declarat, tot acum, că biserica greco-catolică merge alături de papa, de care — după altă declarație, cară recentă, a P. Sfințitului dela Lugoj — «nu dorim și nu vom să ne rupem cu nici un preț». Maghiarii din Ungaria au dreptate să se bucure și să aplaudeze cuvintele aceste ale arhierilor uniți, care spun că nu se desface de papa cu nici un preț. Poporul român zice alt fel.

Asociația profesorilor secundari secția Sibiu

Ca să cunoaștem mai d'aproape această asociație și secția ei sibiană, care în eamnă și în primăvara anului curent a organizat, în înțelegere cu Asociațiunea culturală, două serii de conferințe și festivaluri — începută în 4 Nov. prin conferința ținută de I. P. S. Sa mitropolitul nostru Nicolae, și terminată prin conferința dlui N. Bălanescu ținută în 28 April a. c. — publicăm în rândurile ce urmează câteva momente din viața secțiunii numite, și anume după raportul general primit de adunarea secției, ținută în 15 April 1924:

Profesorii din Ardeal au căutat să se organizeze din primele momente ale unei vieți independente românești, constituind sub organizarea Consiliului Dirigent, o uniune a profesorilor din Ardeal. Curînd însă sforțările firești ale unei unificări depline pe toate tereaurile au adus aderarea profesorilor ardeleni la Asociațiunea generală a tuturor profesorilor din România, și prin aceasta o constituire a unei secții locale a profesorilor din Sibiu.

La început sub conducerea fostului președinte al «Uniunii profesorilor ardeleni», regretatul director regional Andrei Bărbăntu, secția Sibiu a avut în fruntea ei pe rând pe dlui I. Sandu, I. U. Șoricu, și I. Bratu, dîndu-și silința să corespundă unei asociații profesionale și culturale.

În Mai 1923 după trecerea dlui I. Bratu, președintele secției, în funcțiunea administrativă

de inspector șef regional al învățămîntului, s'a procedat la alegerea actualului președinte în persoana profesorului S. Țeposu, dela liceul «G. Lazăr», păstrîndu-se același comitet compus din dnele Zoe Apostolescu, Eugenia Tordășanu dela liceul de fete, dra Constanța Danu, școala medie de fete; dra Elena Stroca, di Andrei Ghighiniță, școala comercială; di Iosif Velovan, școala medie de băieți; dlui Timotei Popovici, Eugen Todoran, vicepreședinte, dela școala normală «Andrej Șaguna»; Alexandru Șuglea liceul «G. Lazăr» și directorii școlilor dlui Dr. Ioan Bunea, Dr. Vasile Moga, Traudafir Preda, dna Maria Cosma, Dr. Vasile Stan și dnul Ieronim Mardan. Pentru a ajuta lucrările de secretariat s'a complectat comitetul mai tîrziu, cu dl I. Bucur, profesor la școala normală.

Membrii secției se compun din toți profesorii și profesorele celor șapte școli secundare din Sibiu. Ear din luna Ianuar 1924 sînt membri și colegii și colegele dela cele două școli medii din Săliște. În total 87 membri.

La luarea în primire a conducerii, prin ședința din Mai 1923, președintele și-a propus un program de activitate mai activ, căutînd să dea viață secției, care până aci se resimțise de greutatea începutului și ale împrejurărilor speciale cu care voia să rupă.

afliă capele sau case de rugăciuni adaptate și aranjate după alt rit și că n-aceste capele și sale preoții noștri au să îndeplinească serviciile d-zești, sinodul invită Consistorul să intervină la furnirea competente ca acest inconvenient să fie înlăturat după posibilitate, și cu timpul să poată fi în fiecare instanță de acest fel o capelă aranjată complet și adaptată după ritul bisericii noastre.

Sinodul își exprimă dorința ca la fiecare spital d'n orașe să fie instituit un duhovnic, care să locuiască acolo, ca astfel să-și poată îndeplini cu toată acuratețea misiunea sa ideală față de bolnavi.

După ce la cele mai multe oficii publice din arhiepiscopie se află crucea după ritul catolic, Consistorul se invită să facă pașii de lipsă pentru a introduce crucea după ritul ortodox în oficiile publice.

Referitor la cursul pastoral pe care Consistorul intenționează să-l țină, sinodul îl invită a face de cu vreme toate demersurile, ca la acest curs să poată lua parte un număr corespunzător de preoți, accentuându-se instrucțiunea misionară, procurând în scopul acesta mijloacele necesare, cum sânt cărți, reviste, broșuri, din care cei vor participa să-și poată câștiga cunoștințele temeinice și afară de conferințele ce se vor ține.

Referitor la activitatea culturală, sinodul ia cu aprobare la cunoștință raportul, relevând însemnatul progres ce s-a realizat în chestia *caselor culturale* și a *bibliotecilor parohiale și parohiale*.

Cu privire la ameliorarea situației materiale a preoților, sinodul invită Consistorul ca chestiunea salarizării preoților să o facă de urgență obiect de studiu și să ceară cu toată insistența dela înaltul guvern soluționarea corectă, echitabilă și demnă a acestei probleme.

Fiind timpul înaintat și anunțându-se ședința pe astăzi la ora 5 d. m. prezidiul ridică și dinți la ora 12^{1/2} din zi.

Cine se adresează mai ales străinătății?

Presa compatrioților noștri sași spune mereu, că ține să se adreseze cu plângeri și nemulțumirile ivite în sinul poporului său către stăpânirea țării și către opinia publică a românilor. Ea însă că afirmarea aceasta se întregește prin câteva declarațiuni datorite unei persoane oficiale, care a avut prilejul d'a se încredința, că în vremea d'n urmă tocmai sașii s'au jăluit mai mult în străinătate. Persoana aceasta este secretarul general al cultelor, dl V. G. Ispir, ale cărui declarații le publicăm în alt loc al ziarului nostru de astăzi.

Ca prim punct secția voia să se facă folositoare atât membrilor cât și publicului printr-o serie de conferințe publice. Pentru o mai bună reușită s'a cerut concursul dlor colegi dela teologie.

S'a cerut o strânsă colaborare, care s'a făcut spre mulțumirea și recunoștința noastră. Astfel de conferințe s'au prevăzut și pentru aratele din jur. Își mai propunea secția adunarea unui fond, cu care să-și poată face un cămin, o bibliotecă; în fine să lupte în orice împrejurare pentru buna stare materială și morală a membrilor ei.

Secția nu are încă sediul ei propriu, cu toate stăruințele ce s'au pus pe lângă diferitele autorități și instituții. În lipsa unui sediu propriu secția își ține adunările și biroul în localul liceului «Oh. Lazăr». Raportul urmează:

Am căutat să înființăm o bibliotecă a Secției, apelând la instituțiile culturale. Am primit dela casa școlilor un număr de 82 volume în valoare de 946-75 Lei formând astfel începutul.

La privința activității secției pentru înlesnirea traiului membrilor, se înființează încă din anul trecut o cooperativă de aprovizionare și o casă de economie și ajutor de către o parte din membrii secției. Aceste înghiețări, cu toate bunele silințe ale conducătorilor, n'au adus tot folosul sperat.

Vaticanul — Instituție politică. Ceea ce se știa altfel demult a accentuat zilele trecute și generalul Ludendorff, repetând acuzela adresate, în vorbirea sa de apărare în fața judecătoriei din München, contra Vaticanului, într-un interviu acordat unui raportor al ziarului «Chicago Daily News». Generalul s'a exprimat astfel: la decursul luptei Germaniei pentru libertate, n'a rămas Vaticanul neutral. Dacă luăm în considerare disciplina severă a bisericii catolice, este dureros să vezi cum sfântul părinte a desăvuit în vara trecută *sabotarea* din părțile Rigiului și din teritoriul Ruh-ralui și cum prin aceasta a luat din mâinile Germaniei o armă energică împotriva Franței. Nu mai puțin dureroasă a fost pentru noi activitatea cardinalului Faulhaber, când a fost anul trecut în America. Cardinalul s'a exprimat despre interesele germane într-un fel pe care majoritatea poporului german nu-l consideră de corect. E de mirare să observi cum a apărut pe evrei localități înainte de 8 Noemvrie, Roma-lucează încet, are însă jeluiri cu orizonturi largi. Pentru Vatican nu joacă rol 50 sau 100 de ani. Tinta Vaticanului este să facă întreaga creștinătate catolică și să deneghe altor confesiuni dreptul la egalitate.

Episcopul armatei în mijlocul ostașilor din Ardeal

P. S. Sa Păr. Iustinian, inspectorul clerului militar, însoțit de P. C. Sa protoiereu militar I. Dănilă, din Sibiu și diaconul Gh. Jurebiță, au cercetat începând cu 7 până în 18 l. c. garnizoanele Cluj, Oradea-mare, Arad, și Timișoara. Scopul vizitațiunii canonice a fost, pe lângă inspectarea preoților de garnizoane, îndosiebi ridicarea moralului și puterii de jertfă a soldaților noștri, asemenea stabilirea unei conlucrări mai întinse a clerului militar cu corpul ofiteresc pentru pregătirea ostașilor gata oricând să intre în luptă pentru apărarea integrității țării, a tronului și drapelului ostirii noastre glorioase.

P. Sf. părinte a fost pretutindenea întâmpinat cu cea mai frățească căldură și deosebită atențiune, manifestându-și reprezentanții militari și civili cu toată sinceritatea crezul, că din astfel de vizitațiuni canonice atât pentru armată, cât și pentru siguranța țării și ordinea lăuntrică numai bine poate rezulta.

Cu această ocaziune în Cluj, P. Sf. Părinte, întru amintirea acestor vizitațiuni canonice și pentru ca să și arate toată dragostea și recunoștința față de cei cari de timp îndelungat muncesc continuu pe acest teren întru ridicarea nivelului moral al soldatului român, decorează cu brâu roșu pe părintele Dr. I. Ciuca, confesorul militar al garnizoanei Cluj.

Începând cu garnizoana Cluj, unde P. S. Sa caută să împrăștie cuvinte de mângâiere chiar și prizonierilor areștului militar al C. 6 Armată, cuvântul arhipăstoresc intră în valuri

adânci în sufletul păstorilor, — pe cari binecuvântându-i li sfătuște spre tot ce e creștinesc și nobil, spre tot ce poate fi folositor unui ostaș în aceste timpuri hotărâtoare prin care trece și ostirea română.

În vorbiriile P. S. Sale se cuprindea un mănunchi prețios de învățături, de la fructele cărora armata și țara se poate cu drept cuvânt aștepta cu bune nădejdi la rod îmbelșugat.

Pretutindeni după cercetarea trupelor, a spitalelor și a altor stabilimente militare P. S. Sa — având toți ofițerii respectivelor garnizoane adunați la un loc, — ținea câte-o conferință instructivă și acestora, îndemnându-i la conservarea și perpetuarea credinței și obiceiurilor strămoșești.

Cu deosebire atențiune a fost P. S. Sa la învățăturile ce le împrăștia și împrăștia din belșug în mijlocul elevilor școlilor militare din Oradea și Timișoara, unde de exemplu la Oradea în școala de jandarmi 600 de elevi li ascultau cuvântul părintesc; tot acolo școala de subofițeri cu 400 elevi a cunoscut din graiul P. S. Sale idealul și chemarea ce-i așteaptă atât pe unii, cât și pe alții în mijlocul poporului și ostirii românești.

Tot asemenea tinerilor viitori ofițeri ai școlii militare de Artilerie din Timișoara, cât și elevilor ofițeri din Școala specială a artileriei de acolo P. S. Sa le arată rostul ca educatori și susținători ai moralității și Evangheliei lui Hristos în mijlocul miilor de subalterni, pe cari în decursul anilor de serviciu soarta și voința țării li va încredința lor spre creștere.

Cu bucurie și vădită emoție în sufletul Său părintesc a dat P. S. Sa în mod definitiv în stăpânirea preoților de garnizoane din Oradea-mare și Arad fostele capele militare austro-ungare — devenite astfel azi capele militare ortodoxe menite să servească drept locuri d' rugăciune tinerilor fiicăi ai glorioasei noastre armate.

În decursul acestor inspecții cu prisosință am constatat zelul și devotamentul cu care muncesc acei preoți, cari au avut și au continuă legătură sufletească cu credincioșii lor, a căror activitate întrece în rezultate și valoare pe a celor, cari au considerat în trecut armata ca un refugiu, menit din nefericire să adăpostească pe lângă cei apți și buni și câte un pierdeură.

Cu bucurie am constatat apoi că sufletul și conștiința morală a soldatului nostru n'a suferit de neajunsurile atmosferei imorale ce ne încunjoară încă, cum a suferit și suferă pătruna noastră intelectuală, și că acest soldat considerat și bine educat de cei în drept să facă aceasta, este un element de primul rang, capabil să reziste prin forța lui morală, tempestăților de mâine.

Nu pot trece cu vederea faptul, că corpul ofiteresc, privește cu toată încrederea la activitatea clerului militar activ văzând în fiecare din noi un frate, devotat idealului comun; de a crește și forma din fii neamului, ostași devotați țării și caracter morale societății.

În ciclul conferințelor organizate în colaborare cu «Asociațiunea pentru literatură și cultura poporului român» au ținut conferințe: dñii N. S. Ionescu, S. Teșosu, I. Bratu, I. V. Pătrășcanu, H. Boicescu, Gh. Bogdan-Duică, A. M. Mulașcu, Dr. V. Lăzărescu, T. Popovici; iar programe muzicale au întocmit dñii Timotei Popovici și N. Oancea.

Pentru membrii secțiunii, dl prof. I. Roques Lasalle din misiunea franceză în România, prof. la liceul «G. Lazăr», a binevoit să țină cursuri de limba franceză, care continuă în fiecare Marți și Vineri de 6-7 la liceul «Oh. Lazăr».

Prin conferințele și festivalurile ținute secția a avut, pe lângă folosul material, un dublu rezultat cultural și moral. Au câștigat auditorii, elevii și cetățenii ai Sibiului, cunoștințe și entuziasm, a câștigat Asociațiunea noastră reușind să se afirme și să se facă apreciată. Urmând pe această cale a muncii, — singura care aduce stimă durabilă, — sperăm să ne impunem și mai mult în viitor, reușind astfel prin resfrângerea acestui câștig asupra membrilor să aducem folos fiecărui profesor.

Raportul se ocupă apoi de îmbunătățirea situației materiale a profesorilor.

Raportul s'a primit cu următoarele amendamente:

Atât vice-președintele secțiunii, dl profesor Eugen Todoran, cât și profesorul I. Popa arată, că dacă secția sibiană a lucrat, având rezultate frumoase morale și materiale, se datorește președintelui său, dlui profeso: Silviu Teșosu, care a lucrat neobosit pentru ridicarea prestigiului corpului profesoral din Sibiu; deci s'a cerut ca aceasta să se menționeze în raportul general. Adunarea generală primește cu unanimitate această propunere.

Adunarea generală își exprimă apoi mulțumirile sale comitetului, conferențiarilor, profesorilor de muzică și dlui profesor Roques Lasalle.

La propunerea președintelui adunarea primește ca fondul de 25.000 lei, care împreună cu interesele de 3907 lei, fiind azi de 28.907 lei, să se folosească ca bază la formarea unui fond înalienabil pentru ridicarea unui cămin al profesorilor secundari din Sibiu, în care scop a și cerut forurilor competente, ca secția să fie împroprietărită cu un lot de casă. La acest fond se hotărăște să se mai dea 50%, din toate celeralele venite ale secției Sibiu.

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

În urma constatărilor și impresiilor primite în decursul acestei vizitații canonice, apoi în urma necesității de a da cât mai larg teren de muncă preoților în sânul armatei, P. S. Sa a hotărât ca în cursul să publice concurs de deocamdată pentru posturile de preoți militari activi în Oradea, Arad și Timișoara. Asemenea s'au luat toate măsurile dictate de împrejurări pentru transformarea și aducerea în stare de funcțiune a fostelor capele austro-ungare, întru capele militare ortodoxe.

Aceste vizitații canonice li va urma, în luna Mai, cercetarea ganizoanelor din nordul Moldovei și al Basarabiei.

Alfa.

Desfacerea bisericii de stat? Cu ocazia alegerii de deputat la Boșca, candidatul partidului național, dl. Calus Brediceanu, a dat înainte de alegere un interviu ziarului unguresc *Temesvári Hírlap*. La întrebarea ziaristului, dacă dă este sau nu aderent al desfacerii de către stat a bisericii ortodoxe române, dl. Calus Brediceanu ar fi răspuns: «Da, în principiu sânt pentru desfacerea bisericii de stat: sânt sigur că aceasta ar da bisericii ortodoxe o puternică renaștere». (1)

Astfel de categorice declarații nu ni s'a dat să citim nici chiar în gazetele dușmănoase bisericii noastre ortodoxe.

Dacă în adevăr un «fruntaș» al partidului național a luat asemenea atitudine, cerem să ni se arate lămurit: pe cine vrea să reprezinte pămîntul românesc despre desfacerea bisericii de stat? Nu cumva partidul național a ajuns să aibe și un program politic bisericesc nemăriturist?

Cel depărtați sânt pururea cu noi. După terminarea sf. liturghii în catedrală la sf. George s'a oficiat parastas pentru arhieriei decedați ai arhidiecezei Andrei, Miron, Ioan, Ilarion și pentru binefăcătorii bisericii: Gozdu, Andronic, Droc, Lucea. La parastas a slujit I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, asistat de membrii sinodali: Protopopii: M. Voileanu, Dr. I. Stroi, Ioachim Muntean, I. Hamza, N. Borzea, I. Căndea și prof. seminarial Dr. Aurel Crăciunescu.

Serviciul divin s'a încheiat cu sfîntirea steagului Reuniunii femeilor române de meștrii, industriași și comercianți din Sibiu. Tămăra societate a venit la catedrală cu un frumos alai. Steagul albastru de mătăsă a fost purtat de o stegară între două dame îmbrăcate în costum sălăștenesc. Actul sfîntirii l-a săvârșit asorul Dr. Ioan Stroi, însoțit de parohul catedralei Dr. A. Crăciunescu și protopopul Ioan Căndea. La urmă a fost predat societății, căreia p. Crăciunescu i a urât înflorire.

Pe treptele catedralei membrele societății și comitetul s'au fotografiat, și în sunetul fanfarei au plecat dela catedrală.

Demnitatea preotească

În vara anului 1923, într-o zi de Duminică când cu multă elavie serbam ziua Domnului, au venit în comuna noastră Boșca (jud. Sibiu) trei funcționari de stat din județul Vâlcea cu niște camioane de ale unei firme industriale să ducă din hatarul comunei.

Primăria s'a opus primitorilor rele arătate din partea celor trei funcționari, sub cuvânt că, Duminică fiind, asemenea lucruri se pot permite numai în caz de mare nevoie, și și atunci numai cu aprobarea preotului, a reprezentantului bisericii, care propovăduiește respectarea cu sfîntenie a sărbătorilor bisericești.

După terminarea serviciului divin, poștit fiind și preotul la cancelaria comunală, unde se aflau cei trei funcționari, preotul în fața primarului și a celor trei funcționari, și-a spus cu vîntul în înțelesul că: respectarea sărbătorilor noastre bisericești e datorită cetățenească și după legile bisericești, și după legea repausului duminical, așa dar nu poate admite porniri, care vatămă legile și bunul simț creștinesc.

Funcționarii respectivi după aceste toțuși adresat preotului cuvinte cu totul nepotrivite.

În urma acestui fapt preotul, prin Direcțiunea Generală a Siguranței noastre de stat, a reclamat cazul la judecătoria din Sibiu.

Procesul s'a ținut la 21 Martie a. c. și s'a terminat cu succes pentru interesele bisericești și demnitatea preotească.

Păstorul sufietesc și-a primit cuvenita satisfacțiune, judecătorească de Fr. Cerneschi, ear apărător dl. avocat și deputat dl. Dr. Eugen Pîso.

I. D.

Fetul de propagandă electorală cum s'a făcut zilele acestea, cu prilejul alegerii dela Boșca (Bănat), e vremea să înceteze. Candidații, cucerind satele, ca să-și desfășoare programul, se ponesc împrumutat. Un confrate, din partea locului, raportează: Tărani, surprinși de dinstea ce li se face, ascultă și pe unii, și pe alții; clatină din cap, rîd pe sub mustăți la auzul terfelților minștrilor și a celorlalți bărbați cu trecere, — dar nici candidatul guvernului nu se lasă, ci le dă împrumutat cu vîrf și îndesat: așa, la urma urmelor, toți ajung terfelți înaintea țărânilor... Constatări ca acestea, — care nu se fac acum întâia oară, — trebuie să dea de meditat tuturor candidaților cari prin luptă pămîmă demoralizează pe alegători, și cari nu se gîndesc, cel puțin în zile mari, la cuvîntul plin de înțelepciune: Pune, Doamne, pază gurii mele!

Fundațiunea Gojdu

În urma tratativelor romano-ungare, am expus într-un număr precedent al ziarului nostru situația de «zi a marelui avarit aparținătoare Mitropoliei ortodoxe ardeleni.

Di Ion I. Lăpădatu, delegatul ministerului de externe și reprezentantul intereselor fundațiunii în acele tratative, a dat zilele acestea unui ziar din capitală câteva declarațiuni și amănunte despre fundațiunea amintită, la care au drept românii ortodocși atât din Ardeal, cât și cei rămași în Iugoslavia (cam 70.000) și în Ungaria (25.000). Din declarațiile dlui I. I. Lăpădatu reținem următoarele:

Guvernul român și comitetul administrativ al fundațiunii nu poate avea nimic împotrivă, ca partea ce se cuvine românilor ortodocși, rămași în Iugoslavia și Ungaria să li se dea acestora pentru scopurile culturale ale lor. Dimpotrivă, e datorie a da celor din Iugoslavia și Ungaria mijloace de a-și păstra și dezvolta cultura lor românească. Dar și până la rezolvirea definitivă a chestiunii, cu prilejul tratativelor romano-ungare a intervenit între guvernul nostru și cel ungar o convențiune specială, chemată să aranjeze, în mod provizoriu, afacerile acestei importante avari românești. În înțelesul convențiunii încheiate. Comitetul administrativ va putea dispune liber asupra întregii avari mobiliare și veniturile avari imobiliare, ce se găsesc în Ungaria așa după cum va găsi de cuviință pentru interesele fundațiunii. Acest comitet va pune ordine în toate lucrările administrative și financiare interzise în 1918 și va pregăti actele necesare în vederea convențiunii definitive de care am vorbit. În acest scop guvernul nostru va convoca la o conferință comună și pe reprezentanții Iugoslaviei și Ungariei, conferință care se va ținut — probabil prin Septembrie a. c. — la Sibiu. Comitetul administrativ, în deosebi președintele său I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan are de gînd să întemeieze căminuri studențiești la București și Cluj pentru bursierii fundațiunii cari vor urma în învățămîntul superior din aceste centre culturale. Averele fundațiunii este atât de frumoasă, încât se vor putea înființa cămine moderne, care să fie o mare binefacere pentru studențimea noastră și sperăm că vor fi alcătuite astfel, încât să servească de model. Fundațiunea Gojdu a avut în trecutul românilor ardeleni mare importanță. Ea va avea însă și de aici înainte aceeași importanță, chemarea ei fiind să ocrotească și să crească elemente din ce în ce mai multe și mai folositoare pentru consolidarea și asigurarea viitorului României întregite.

Literatură unită. Am ajuns să vedem și acest fenomen, caracteristic pentru unele mentalități. În «Patria», foșia partidului național, dela Cluj, un oarecare Georgehe Stoica, publică schița: Un «renegat». O încreștăm pentru a releva noul mijloc de propagandă unită, pe care și-o permite partidul național, care se sprijinește și pe ortodocși, pe cât știm.

Până aici nimic deosebit. Dar să încerci a face literatură, avîrînd cu noroii batjocurii în preotul ortodox și, pomenind chiar și pe mitropolitul lui, de dragul de a-ți satisface pămășele veleități politice, este un fel de a te afixa, mai rău decît dela mahala.

Asociațiunea la București

În zilele de 31 Mai, 1, 2 și 3 Iunie n. 1923 cum am anunțat, organizează «Asociațiunea» manifestății culturale în capitala țării.

Cea dintîi e concertul Reuniunii române de muzică și cîntări, din Sibiu, sub conducerea dlui Nicolae Oancea. Concertul se va compune din bucăți scurte, caracteristice, de ale compozitorilor ardeleni cunoscuți (Bena, Brediceanu, Dima, Hubic, Oancea, Popovici, Vidu, ș. a.), ear în partea a doua se va executa cu acompaniament de orhestră opera măestrului Iacob Murășanu: «Mănăstirea Argeșului».

A doua manifestăție va fi un «Poem muzical-etnografic» sau «Maramurăș, Crișana, Banatul și Ardealul în port, joc și cîntare», aranjat din partea dlui Dr. Tiberiu Brediceanu. Vor lua parte grupuri din provinciile amintite, alese din partea unui comitet.

A treia seară se va da un concert cu muzică clasică, din partea «Reuniunii de muzică și cîntări» din Sibiu (dl N. Oancea). Afară de aceea sânt plănuit conferințele dlui I. Lupaș și S. Pușcariu.

A patra zi (3 Iunie) vizita delegaților «Asociațiunii» la Casa Națională din Breaza și la Universitatea Populară și școala de misionare dela Vălenii de Munte.

Aceste manifestății, cele dintîi organizate de instituțiunea noastră în capitală, doresc a răspunde și în acest chip atențiunii deosebite cu care ardelenii au fost onorați de societățile culturale-sorori: Liga culturală la 6 Iulie 1920, după congresul ei la Râmnicul-Vâlcea, Centrala Caselor Naționale în zilele de 17, 18 și 19 Februar 1923, Fundațiunea culturală «Principele Carol» cu Societatea corală «Cîntarea României» în 1 Dec. 1923 și tot la 1 Dec. 1923 «Universitatea liberă» prin trimiterea unui număr considerabil de distinși conferențieri în o mare parte a centrelor culturale din părțile ardeleni.

Elevii școlii normale „Andrei Șaguna” în vechiul regat

În ziua a treia de sf. Paști, au sosit în Focșani 120 de excursioniști ai școlii normale «Andrei Șaguna» din Sibiu, conduși de pîr. Dr. Vasile Stan, directorul școlii și de către părințele Timotei Popovici, prof. de muzică.

Pe peronul gării se găsea un public imens compus din persoane de toate categoriile sociale școlile, corpul didactic, reprezentanți tuturor autorităților și muzica reg. Putna, care împreună cu corul școlii secundare de fete au înțat «Hristos a înviat» în momentul când excursioniștii coborau din tren.

După prezentările de rigoroase, dnii Iorgu Poenaru, primarul orașului, S. Măndăchescu, directorul școlii normale, Dr. M. Constantinescu din partea Ligii Culturale au rostit cuvinte de bun venit excursioniștilor. Din partea acestora a răspuns Dr. Vasile Stan.

În urmă excursioniștilor încadrați de școli și un public numeros au parcurs străzile principale ale orașului. La vechiul hotar au staționat un moment, apoi au mers la statuia «Independenței» unde s'a încins o horă, și în urmă la școala normală, unde au fost găzduiți.

Seara au dat la teatru Pastia un concert mult apreciat de focșăneni, cari au făcut adevărate ovațiuni coriștilor.

A doua zi de dimineață au vizitat instituțiile din oraș și cu trenul de 1.40 au plecat la Bărlad, unde li s'a făcut deasemenea o călduroasă primire. De aici au plecat apoi la Iași, unde au sosit în 2 Mai.

La gară au fost întâmpinați de șefii autorităților, de numeroși profesori și de elevii mai multor școli. Oaseșii au fost salutați cu entuziasme urale, ear corul Ateneului Tătărași a înțonat «Deșteaptă-te Române».

Excursioniștii au vizitat monumentele publice ale orașului, ear seara excursioniștii au dat un concert în sala Teatrului Național. Dela Iași au plecat spre Galați, Sulina, Constanța și Buzău.

Prisonierii români în Franța

— Cruzimea germană —

Vizita suveranilor români în Franța a dat prilej presei parisiene să se ocupe de una dintre faptele cele mai sâlbătice ale războiului trecut, și anume de felul cum germanii omorau prizonierii români internați în taberele din Alsacia și Lorena. Purtarea reprezentanților «Kulturii», — scrie ziarul Le Temps, — față de acești prizonieri români pune într-o lumină feroasă caracterul acestui popor și sălbăticia de care sânt în stare să fie lui.

Ziarul amintit publică apoi declarațiile făcute de însuși președintele Comitetului alsacian pentru cimitirile românești, dl Max Dollfus din Mulhouse.

Suveranii români au vizitat cele două cimitire ale mormintelor românești. În Alsacia sânt înmormântați 1100 români: aproape toți acești prizonieri au murit de foame, nu din pricina împrejurărilor imperioase, ci dintr-o cruzime intenționată și metodică. Statisticele constată că prizonierii români, internați de germani, muriau în câteva săptămâni, ba chiar în 4 și 5 zile. Într-o singură tabără erau în April 1917 câte 6 și 8 decese zilnic. Boala care i-a decimat era foamea și cruzimea germană. Aceasta se știe din gura martorilor oculari, cari afirmă în 1919, că în vreme ce soldații români muriau de foame, proviziile ce le erau trimise erau consumate în liniște de paznicii lor în cârciuma din vecinătatea cimitirului.

Moartea celor 80—150 români, cari se odihnesc în groapa comună de la Steinbrunn, este și astăzi o enigmă: germanii au distrus actele lor de deces.

Acestea le mărturisește dl Max Dollfus.

Infrățirea popoarelor prin biserici

În April a. c. s'a ținut la Oxford adunarea generală a comitetului Alianței universale pentru infrățirea popoarelor prin mijlocirea bisericilor.

România a fost reprezentată, la această adunare, prin secretarul general de la ministerul cultelor, dl Dr. V. G. Ispir, care a făcut unui redactor al *Vittorului* interesante declarații despre chestiunile desbătute în întrunirea de la Oxford.

Comunicăm, din aceste declarațiuni, următoarele părți:

Alianța pentru infrățirea popoarelor prin mijlocirea bisericilor, ca și uniunea, pentru Societatea Națiunilor, formează o mișcare pacifistă, care lucrează pentru promovarea păcii.

În afară de chestiunile de ordin intern pentru organizare și propagandă, s'au pus în discuție și mai multe chestiuni de politică internațională, între care și: Chestiunea minorităților religioase, și problema educației și în special crearea unor manuale de istorie pline de spiritul păcii.

În privința chestiunii întâi, de astădată noi românii am fost scuțiți de atacuri. Atât delegatul ungur, cât și cel german s'au mulțumit să declare că vor aranja această chestiune pe cale particulară.

În orice caz, e bine să se știe, că planurile minorităților dela noi continuă. Ele se pot rezuma asupra:

a) Reformii agrare; că anumite paragrafe din legea arară din Transilvania, în deosebi, sânt făcute vădit ostili lor;

b) Tratatul confesiunilor, mai ales obligativitatea pentru o parohie oficială de a avea 300 credincioși ca să fie recunoscută;

c) Reformelor școlare, prin care se oprește caracterul de publicitate al școlilor confesionale.

Am declarat în deosebi că *șăsit* au fost acela cari s'au plâns mai mult în ultimul timp în străinătate.

În privința educației s'a observat necesitatea de a se introduce în școli spiritul pacific. S'a arătat că de mult se strică pentru pacea lumii, dându-se copiilor acele cărți prin care se propagă ura și războiul. Propunerea a venit din partea Suediei. Ea a rămas să fie încă studiată, și în special să se găsească autori în fiecare țară care să alcătuiască manualele dorite.

Cu ocazia vizitei mele la Londra am avut prilejul să stau de vorbă cu mai mulți reprezentanți ai bisericilor ortodoxe răsăritene și cu toții ne-am convins că e nevoie de un spirit ortodox înțelegător al problemelor actuale, că e

nevoie ca toate țările ortodoxe să se adune ca să fixeze un punct comun în tratarea problemelor religioase la ordinea zilei.

Războiul a dat naștere la lucruri rele și lucruri bune. Printre lucrurile bune de după război sânt curentele religioase idealiste care frământă lumea. Ortodoxia trebuie să-și aibă punctul ei de vedere. Mai ales acum în situația în care se află Rusia și dată fiind încă situația din peninsula balcanică, revine României onorarea de a fi în fruntea inițiativelor de laudă.

S'a luat hotărâre la Oxford ca să se țină o conferință a țărilor ortodoxe din peninsula Balcanică: Grecia, Albania, Serbia, Bulgaria și România. Această conferință va fi în primele zile ale lunii Septemvrie a. c.

Propaganda unor secte religioase

Guvernul primind convingerea că unele secte religioase prin doctrinele, ce caută să le împrăsteie, ating moralitatea publică, sau sânt primejdioase pentru unitatea neamului și siguranța statului, a luat următoarele dispozițiuni, provizorii până la reglementarea lor pe cale de lege:

Acțiunile întreprinse de propagandiști, în scopul de a determina pe credincioșii altor rituri să-și părăsească credințele pentru a adopta pe aceea a acestor secte, nu trebuie admise în principiu, deoarece tulbură pacea cetățenilor și aduce jignire bisericilor existente.

Numele predicatorului permanent va fi adus în mod obligatoriu la cunoștința autorităților administrative și polițienești locale, care vor fi ținute să ia cunoștință dacă acea persoană se bucură de plenitudinea drepturilor cetățenești și dacă n'a fost condamnată de către justiție pentru crimă sau pentru vreun delict: fals, furt, înșelăciune, abuz de încredere, mărturie minciunoasă, atentat la bunelor moravuri, delapidare de bani publici, rupere de sigiliu, sau la o pedeapsă mai mare de 15 zile închisoare pentru oricare delict prevăzut de codul penal.

Autoritățile administrative și polițienești locale vor impune sectelor să comunice localul destinat cultului, precum și timpul exact când fac întrunirile în vederea exercitării aceluși cult.

Predicatorul oficial sau permanent este responsabil de toate actele săvârșite cu ocaziunea cultului.

Pentru adunările de cult ale baptiștilor și adventiștilor nu este nevoie să se ceară autorizație în fiecare caz, fiind suficient îndeplinirea condițiilor enumerate mai sus.

Prefecții din toată țara au fost înștiințați să ia măsuri, procedând cu tactul cuvenit pentru aducerea la îndeplinire a acestor dispozițiuni.

Convocare

În baza ordinului consistorial, cu Nr. 3658 convoc conferința preoțască de primăvară din protopopiatul Agnietei, pe zilele de 11/24 și 12/25 Maiu c. în parohia Nocrich, cu următoarea ordine de zi:

Ziua primă:

a) Doxologie la ora 8;
b) Deschiderea conferinței și constituirea biroului;

c) Referate asupra temelor:
1. *Preotul de la sat:*
a) avantajele și greutățile lui;
b) păstoria individuală și colectivă.

2. *Biserica la sat,*
a) Serviciile religioase;
b) Educația religioasă;
c) Obiceiurile religioase.

3. *Condițiile:*
a) sociale;
b) religioase
ale păstoriei la țară.

4. *Possibilitățile de păstorie succedă în viitor.*

Preoții cu litera C vor lucra în scris tema: 1. Preoții cu litera B vor lucra în scris tema: 2. Preoții cu litera P vor lucra în scris tema: 3. Toți ceilalți preoți vor lucra în scris tema: 4.

Ziua a doua:

a) Liturgie în sobor;
Predică despre evanghelia zilei o va rosti cel designat în ajun.

e) Citirea rapoartelor despre activitatea pastorală dela ultima conferință;

f) Stabilirea programei de lucru până la toamnă;

g) Comunicări oficiale și încheiere.

Fiecare preot va depune la birou tema elaborată precum și un raport despre activitatea sa pastorală.

Sibiu, la 7 Maiu n. 1924.

Tr. Scorobăț,
comisar consistorial,

Convocare

Prin aceasta sânt convocați toți membrii ai „Asociațiunii” din despartământul Sibiu de orice categorie (onorari, fondatori, pe viață, activi și ajutători) la o *ședință a despartământului*, pe ziua de Sâmbătă 17 Mai n. la ora 5 d. a. Ordinea zilei: 1. Raport despre pașii întreprinși dela ultima ședință până acum; 2. Alegerea unei delegații la serbările dela București, etc.; 3. Propuneri.

Comitetul desp. Sibiu al «Asociațiunii».

INFORMAȚIUNI

Sinodul arhiepiscopesc, după o activitate intensă de 6 zile, în decursul cărora sinodul nostru arhiepiscopesc a ținut 8 ședințe s'a terminat în 9 Mai, a. c. la ora 1 p. m. Și până când vom putea publica rapoarte despre importante obiecte tratate în această sesiune, ținem de a noastră datorință să amintim că desbaterile ținute la un înalt nivel au decurs în deplină armonie și bună înțelegere.

Statuia M. S. Regelui Ferdinand. Pe la mijlocul lunii Iunie se va inaugura la Oradea-Mare statua M. S. Regelui în prezența întregii familii regale. Statuia este turnată în bronz, ear socul se lucrează în marmoră din Banat.

Moartea lui I. G. Bibicescu. Fostul guvernator al Bâncii naționale, vechi luptător pentru democratizarea vieții noastre de stat, I. G. Bibicescu, a încetat din viață în vârstă de 74 de ani, și a fost înmormântat Miercuri în 8 I. c. la Turnu Severin, în orașul cârmă regretatului defunct i-a dăruit o vastă și prețioasă bibliotecă, precum și 600 mil lei pentru întreținerea acesteia. Veșnică să-i fie pomenirea.

Dați pentru Asociațiune. La 1 Iulie se țin tragera a treia a loteriei organizate de Asociațiunea noastră culturală. Mai sânt de sortat câștiguri în sumă de trei milioane lei. Bilete se vând la toate băncile principale din țară precum și la biroul central din Sibiu, în strada Șaguna 6.

Ușorătate sau păcăleală? Ziare bucureștene aduc informația — nu știm de unde au primit-o — că Statutul romano-catolic din Cluj și Episcopia ortodoxă de acolo au încheiat un contract prin care o biserică romano-catolică din acel oraș se cedează pe timp de 25 de ani parohiei ortodoxe din Mănăștur (unde nu există), sub condiție «să ridice un altar în biserică pentru eventualele servicii religioase catolice care ar avea loc». Un contract raportează, că sinodul eparhial dela Cluj s'a deschis sub președinția dlui ministru al cultelor... Mai multă seriozitate, în lucruri serioase, e foarte de dorit.

Jubileu. Asociațiunea pentru sprijinul învățăcelor, sodalilor meseriași români din Brașov, înființată la începutul anilor 1870, din inițiativa marelui Mitropolit Andrei, de protopopul Brașovului Bartolomeu Bănuțescu, și-a serbat în ziua de sf. Gherghie a. c. jubileul de 50 de ani al existenței. S'a slujit, la ora 11 a. m., serviciu divin în biserică din Brașov-cetate, ear seara la ora 8 membrii și binevoitorii asociațiunii s'au întrunit la o cină comună în localul «Maiorul Muncii».

Anunț școlar. Elevii particulari ai liceului «Gh. Lazăr» din Sibiu sânt obligați să se prezinte Direcțiunii Lunii, 19 Mai a. c. pentru a primi informațiuni relativ la examenul de lunie a. c. *Diracțiunea lt. Gh. Lazăr, Sibiu.*

În apărarea intereselor țărânilor. Dnii deputați de Sibiu I. U. Soriciu și E. Piso, în numele crescătorilor de oi din comunele Poiana, Loman, Pucăreț și Strungar, au cerut dela ministerul agriculturii și domeniilor, ca pășunatul de pe munții cari în anul trecut în urma arărilor fortate a fost în posesiunea crescătorilor de oi din

amintite comune, să se dea și pe anul acesta 1924 aceluiași oferi. Ministerul a încuviințat cererea și a dat ordin în consecvență consilierului agricol al județului Hunedoara în Deva. Observăm că munții aceia (păduri și pășuni alpine) ai groților Kendefi și Toroczkai fuseseră trecuți pe nedrept în posesiunea societății «Reșina», și că în urma intervenției domnului deputat ministerul a făcut dreptate expropiindu-i, cum cere legea și interesul obștesc al țării.

STIRI LOCALE

Predică în catedrală. La Duminica Tomii a predicat p. asesor cons. Tr. Scorobet, ear Marji, la sărbătoarea sf. Gheorghe, p. profesor Dr. A. Crăciunescu.

La Duminica Mironositorilor a predicat p. Pompei Morușca.

Concert Lupescu. Prim baritonul de la Opera română din București, dl. Lupescu, a dat Vineri în 9 Mai, ora 8^{1/2}, în sala Unicum, un mare concert, cu program ales, care conținea atât compoziții clasice, cât și ar. românești. Dl. Lupescu este cunoscut și apreciat de publicul orașului nostru încă din earna trecută. Vocea sa, caldă și voluminoasă, este mănuită cu rară putere de expresie. Plăcută surprindere ni-a făcut, la sfârșitul programei, apariția pe scenă a dnei Lupescu care în accente melodioase a executat patru doine dintre cele mai frumoase. La piano dna Mitzi Klein-Hintz a dat acompaniament corect ca totdeauna. Artiștii au fost aclamați de autorul numeros și răsplătiți cu aplauze dese și flori.

Teatrul. Artiștii de la Teatrul național din capitală au dat în 13 Mai, a. c. Marji, la ora 9 seara, în sala teatrului sibian, o reprezentație sub conducerea dlui Ion Morfun, ear Vineri în 16 Mai, la ora 8 seara, se dă altă reprezentație, sub conducerea dlui Ion Manolescu. Se va juca piesa *Tatăl*, în 3 acte. Bilete la L. brăria Foi Poporului.

Aviz. Concertul «Reuniunii meseriașilor români din Sibiu» anunțat pe 11 Mai, se ține în 10/23 Mai 1924 la Unicum. *Comitetul.*

Dar, în locul unei cununii pe mormântul jubitului lor coleg Petru Simfion, librării germani din Sibiu, au dăruit suma de 170 Lei pe seama buctăriei locale a săracilor; — pentru dar mulțumesc călduros administrația.

Producția teatrală din 3 l. c., dată în sala dela Unicum din partea Sindicatului național al industriașilor și meseriașilor români din Sibiu și jur, a fost o reușită manifestată culturală organizată de clasa noastră mijlocie din acest oraș. Drama în două acte *Năpasta*, scrisă de Caragiale, a avut norocul să fie tălmăcită cu o destoinicie rară la amatori, și credem că nu ne înșelăm dacă meritul acestei tălmăciri îl atribuiem repetițiilor îngrijite făcute sub conducerea dlui G. Moga, care este cunoscut publicului sibian ca o putere valoroasă încă de pe vremea când făcea parte din companiile teatrale germane dela teatrul orașului. Rolul lui Ion, interpretat de dl. G. Moga, i-a ră plăcut, credem, și măestrului Brezeanu dela Teatrul Național. Amatorii ceilalți, dsoara Sasu și dlul E. Cojocariu și A. Joandrea, s-au ținut bine în rolurile lor, destul de grele. S'a observat la toți pregătire multă și răvnă. Nu tot așa de reușit s'a dovedit monologul ce a urmat (Herșcu Boccegiu), în mască potrivită, predarea totuși lipsită de efectul obișnuit, (— de altfel monologul acesta s'a cam învechit). La începutul producției s'au recitat câteva versuri — nu toate dintre cele mai nimerite pentru auditorul din sală, — spuse însă cu iscusință neobișnuită la noi, de un student universitar, dl. I. Fălămaș.

Munca teatrală, desfășurată de amatorii și meseriașii noștri, a cerut negreșit cheltuieli respectabile de energie, și nu putem decât să ne bucurăm când li vedem manifestându-se prin producții ca cea din seara din 3 Mai. Pe de altă parte bucuria noastră va crește, când ni se va da să vedem pe aceiași meseriași manifestându-și calitățile bune în deosebi în breasla lor, atât pentru binele și interesul individual, cât și corporativ. N'ar fi b. o. oportune expozițiile de articole de industrie d'ale hănicilor muncitori români din Sibiu, care nu e prea sărac în expoziții de alte soluri? Dacă da, îndemnăm pe cei direct interesați să și dezvolte avântul de energie și viață și pe asemenea terene.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Mutare. Locul de vânzarea lemnului de foc, vânzarea de fructe și cereale aduse la târguri, s'a mutat din Piața Unirii în *Piața Verzei*. *Consiliul orădenesc*

Nr. 472—1923

(47) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei Lupu de cl. III, protopopatul Miercurea, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt stabilite în coala B. pentru întregirea salariului dela stat. Sânt 22 jgure sesiune parohială, ferdela de cucuruz sfârșit și ziua de lucru în natură.

Concurenții să și înainteze cererile concursuale, conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesc, în termenul deschis, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Lupu, la 14 Decembrie 1924.

Pentru comitetul parohial:

Ioachim Marcu,
paroh adm.

Isaia Aurel,
epitrop.

Cu consensul meu:

Avram S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 234/1924 prot.

(48) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Vorumloc, protopopatul Mediașului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fașionate în coala B. pentru întregirea veniturilor preoției dela stat, precum și pe lângă sesiunea parohială veche de 9 jgure. Încă o întregire a sesiunii parohiale cu 7 jgure cat.

Concurenții să și înainteze cererile concursuale înscrite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul indicat, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cavanta și face cunoștință cu poporul.

Mediaș, la 30 April 1924.

Oficiu protopopesc ort. rom. al Mediașului în înțelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea,
protopop.

Nr. 4868/1924

(42) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de contabil la oficiu contabilității Consistorului arhiepiscopian din Sibiu se publică concurs, având cererile concursuale a se înainta la acel Consistor până în 20 Mai a. c. pe lângă indicarea pretensiunilor de salariu.

Dela reflecții se cere să fie absolvenți de școală comercială, să poată conduce independent contabilitatea și să încheie bilanțul. Sibiu, din ședința plenară, a Consistorului arhiepiscopian ținută la 1 April 1924.

Consistorul arhiepiscopian

Nr. 9857—1924

(44) 2—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei de clasa primă de nou înființată în Miercurea-Ciucului, protopresbiteratul Olteu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sânt cele fașionate în coala B. pentru întregirea veniturilor preoției dela stat, venitele stolare precum și folosirea porțiunii canonice de 40 jgure.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să și subsemneze cererile concursuale statorice conform normelor în vigoare, Consistorului arhiepiscopian din Sibiu, în termenul deschis.

Sibiu, din ședința senatului bisericesc, ținută la 23 Noembrie 1923.

Consistorul arhiepiscopian

Primpetorul plasei Sibiu

Nr. 1231—1924 ppr.

(44) 2—2

Concurs

Pentru ocuparea postului de notar comunal în comuna Roșia (jud. Sibiu), se scrie concurs cu termenul de 25 Mai a. c.

Doritorii de a ocupa acest post se invită a și înainta rugățile înscrite conform legii subsemnatului.

Sibiu, la 21 April 1924.

Răduțiu,
primpetor.

Mersul trenurilor provizoriu pentru Sibiu—Ocna Sibiului Băi, cu începere dela 15 Mai 1924:

trenul 1031 Plecare Sibiu ora	6-20
" 173 " " " ora	9-02
" 1033 " " " ora	13-10
" 177 " " " ora	16-30
trenul 1032 Sosire Sibiu ora	7-25
" 174 " " " ora	12-41
" 1034 " " " ora	14-20
" 180 " " " ora	20-46

Au sosit la Librăria Arhiepiscopiană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Novități literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală, Lumea copiilor, Steana copiilor, Astra nouă, Biblioteca clasică, Biblioteca inimii, Biblioteca Energia.

Au apărut:

Manuale de Limba română, de E. Hodoș

I. Carte de citire și Gramatică, pentru clasa a 4-a secundară,

II. Noțiuni de Stilistică și Poetică și Carte de citire (pentru Istoria Literaturii); și

III. Elemente de Istoria Literaturii

Se găsesc de vânzare la Librăria Arhiepiscopiană în Sibiu

În editura Comisiei administrative a tipografiei arhiepiscopice a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal

în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preț 30 Lei.

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțesti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Editura și tiparul Tipografiei arhiepiscopice